

AYUNTAMIENTO DE BERNEDO/BERNEDOKO UDALA
Udal-artxiboko gida

AYUNTAMIENTO DE BERNEDO/BERNEDOKO UDALA
UDAL-ARTXIBOKO GIDA

AYUNTAMIENTO DE BERNEDO/BERNEDOKO UDALA
Udal-artxiboko gida

AURKEZPENA

Argitalpen honen helburua artxiboaren historiaren eta zaintzen dituen dokumentu-funtsen informazio zehatza ematean datza. Erabiltzaileek eta bereziki ikertzaileek bere edukietara eta posibilitateetara hurbiltze emankorra posible egiten duen erreminta bezala.

Udal-artxiboak lortu nahi duen beste helburu bat, beharbada ez hain ezaguna baina ez horregatik garrantzi gutxiagokoa, berriz, Udalaren funtsezko oinarrietako bat suposatzen duena, informazioa eta hiritarren eskubideak bermatzea da.

Bernedoko udal-artxiboa antolatutako dokumentu multzoaz osatuta dago udalak berak eginda eta jasotakoak bere konpetentzien jardunean eta kudeaketa administratiboaren, informazioaren, ikerkuntzaren eta kulturaren zerbitzura. Honela, artxiboa bere hiritarren memoria kolektiboa da eta historian zehar gertatu diren transformazioak islatzen ditu.

DATU BALIAGARRIAK ETA ZERBITZUAK

HELBIDEA

Bernedoko Udal-Artxiboa Bernedoko Udaletxeko bigarren solairuan dago:
Gazteluko Plaza, 1. 01118 Bernedo
Telefonoa 945378041
Posta elektronikoa abernedo.secretaria@ayto.alava.net
Web orria www.bernedo.org

ORDUTEGIA

Artxiboak bulego-ordutegian, 9:00etatik 14:00etara, irekita dago.

ZERBITZUAK

Udal-artxiboak Bernedoko Udalak izaki juridiko, politiko eta administratibo bezala historian zehar sortutako, produzitutako eta jasotako dokumentuak biltzen ditu, mantentzen ditu, antolatzen ditu, zaintzen ditu eta hiritarren eskura jartzen ditu. Bere dokumentu-funts nagusia udala da.

Hiritar guztiek zaintzen dituen funtsak libreki lor ditzakete sarbideko eta dokumentu-kontsultako legezko araudia betez:

- Funts-kontsultarako prestatutako aretoa. Telefonoz eta posta arruntaz eta elektronikoz hartzen dira kontsultak
- Dokumentu-erreprodukziorako fotokopiagailua
- Artxiboko langileak aholku-lanak egiten ditu, bai artxiboko dokumentuen gainean bai erabiltzailea beste artxibo batzuetarantz edo erakundeetarantz bideratuz
- Difusio-jarduerak burutzen dira erakusketen, argitalpenen bidez, ikasleentzako bisita gidatuak errazten dira

ARTXIBOAREN HISTORIA

Udal-Artxiboa sortzen duen administrazioa bezain zaharra da. Aspaldi gure errejidoreek Bernedoko eta bere biztanleen eskubide, pribilegio eta beharretarako osagarriak diren dokumentuak egokitasunez mantentzeko garrantziaz jabetu ziren. Baiezta dezakegu udal-zerbitzu zaharrenetariko bat dela, gaur funtsezkoago diruditen beste zerbitzu batzuen aurrekoa dena.

Bernedoko kontzejua bere jarduera eta funtzionamendua idatzirik uzten hasi zen une hartantxe jai zen udal-artxiboa. Ez da agertzen nahi kontziente bezala, baizik eta pribilegioak eta salbuespenak, zergen kobratzea, udalbatzak, ondareen jabetzak, errejidore izendapena, erregulazio araua, hiriko antolamendua, populazioaren kontrola, hartzen dituen akordioak, dokumentalki irudikatzeko beharraren ondorio natural bezala ...

Udal-artxibo bat hiriaren memoria da. Bere pergaminoen, paperen eta beste edozein euskarriren artean oroipen historiko, baina ere gaur-gaurko mundu bat pilatzen da, eta bere funtsak administrazioaren bide, inoiz, estu eta luzeak leuntzeko balio duen erreminta erabilgarrian bihurtzen dira.

Artxiboaren funtsak XXI mendera arte iritsi dira utzikeriak, lekualdaketak, garbiketak eta gerrak gaindituz. Bertan gure historiaren alderik gehienak aurkitzen dira. Horregatik, gure artxiboa da Bernedoko bere existentziaren zortzi mende baino gehiagotan zehar sortzen joan den ondare dokumental zabala babesteko balio duen tresna. Bernedar guztienak diren ondare kulturalak eta ezagutu beharrekoak.

Ez dugu Bernedoko artxiboko dokumentatutako inongo erreferentzia historikorik.

Bernedoko izena dagoeneko San Millan de la Cogollaren "Errejan" izeneko dokumentuan agertzen da. Erdi Aroan zehar Gaztelua eta almendra itxurako dorrea zituen harresiaz inguratutako plaza-gotorlekua izen zen. Nafarroako Erregeak, Antso Jakitunak 1182an forua eman zion baita Hiribildua izandatu ere.

Foru horren pergaminoa dagoen lekuaz dago berririk.

Nafarroako Errege Artxibo Nagusian esandako Foru horren kopia bat paperean gordetzen da. Nafarroako Kontuen Ganbera Errege Kartulario. C-6 F.221.223 Kodexa.

Hiru mende Nafarroako Erresumaren parte izan zen. Gaztelako kororan 1476an pasa zen eta Errege-Erregina Katolikoek Vitoria hiriarekin elkartu zuten 1490an.

AYUNTAMIENTO DE BERNEDO/BERNEDOKO UDALA
Udal-artxiboko gida

Historian barrena inguruko herri askok Bernedorekin bat egin izan dute. Artxiboetan ikus daiteke jada 1556. Urtean Navarrete Bernedoko partaidea zen. Durruma Kanpezu eta Quintana 1965an elkartu ziren eta Markinez eta Arluzea Berrozi, Okina eta Izartzarekin batera, 1976an sartu ziren.

Alabaina, gaur egun udal-artxiboan mantentzen den dokumenturik zaharrena Bernedo eta bere herrixkak eta Nafarroa eta Obecuriren arteko sententzia arbitrario bat da 1306 urtekoa. Nahiz eta 8 mende pasatu izan egoera ezin hobean mantentzen den pergamino bat da.

Artxiboan XIV. Mendeko 6 pergamino gordetzen dira, nafartar herri mugakideekin izandako mendi Komuneriakoak.

XVI. Mendean Errege-Erregina Katolikoak artxibo kontuetan legeak ematen hasten dira. 1500eko ekainaren 9a Sevillan Errege-Pragmatika eman zuten non korrejidoreak Kontzeju-etxeak eta kartzelak eraikitza behartzen zituen eta privilegio, eskritura eta lege-liburu bildumak zaintzeko kutxa egitera. Kutxak hiru giltza izan behar zituen gutxienez, Korrejidorearen, Errejidorearen eta Udaleko Eskribauaren eskuetan egongo zirenak.

Carlos I-ren erregealdian udal-dokumentazioaren zaintzeari eta erabilerari eragiten zioten arau berriak eman ziren. 1530eko uztailaren 24an Valladoliden emandako Errege-zedulak agintzen zuen udal-liburuetan ez soilik Errege-zedulak eta Probisioak jasotzera, baizik eta eskritura eta paper guztiak. Era berean, dokumentu guztiak behar bezala jasota eta inbentariatuta izan behar zituzten.

Agian Errege-zedula honen ondorioz Bernedok haren artxiboan gordetako paper guztiak inbentariatu zituen baina ez da gaur arte heldu. 1566ko ondasunen inventario-liburu bat dugu.

Gure artxiboari buruz berri eskasak ditugu. Pribilegioen kutxa ez da gaur arte iritsi. Artxiboaren patua beti lotuta egon zen udalbatzaren eraikinarekin. Soilik, XIX.Mendean gertatutako bi gerra karlistetan udal-dokumentazioaren galeraren gainean ez dokumentatutako erreferentziak iritsi zaizkigu. Zeinahi ere den Bernedo Hiribilduko artxiboak oso dokumentazio baliogarria gorde du eta gaurko belaunaldietako ardura da etorkizunerako mantentzea.

BERNEDOKO UDAL-FUN TSA

Izena: Bernedoko Udal-funtsa

Datak. 1306-2012

Deskribapen maila: Funtsa

Tamaina: 1000 normalduko artxibo-kutxa. 100 ml

Euskarria. Papera

7 dokumentu paper-pergaminon. (Digitalizatutako dokumentazioa ikusi)

Deskribapen-tresnak: Datu-basea (File-Maker)

EDUKIA

Udal-funtsa osatzen duten dokumentuek bere gain hartzen dute 1306ko 2012ra doan kronologia-arkua, nahiz eta haien gehiengoa garai-garaikidekoak izan. Funtsaren hazkundera etengabekoa da udal-zerbitzu desberdinetatik transferentziak jasotzen ditu aldizka, hori dela eta antolaketako eta deskribapen-tresnen gaurkotzeko prozesua iraunkorra ere bada.

Idazkaritza

- Bilkura-akta liburuak
- Udal osoaren akta-liburuak 1784an hasten dira. 1862tik aurrera saila osorik gordetzen da gaur arte.
- Ordenantzak eta udal-Araudiak 1773tik aurrera
- Kintoen espedienteak 1877tik aurrera
- Biztanleen Erroldak 1871tik aurrera. Baina, 1788ko noble eta orokor mailetako errolda-liburu bat dago.
- XIX. Mendeko bigarren erdialdetik aurrera Udalal egindako lanak
- Zentro eta batzorde asistentzialek sortutako dokumentazioa, 11728ko Karitate-biltzarrari buruzko dokumentu bat badago.
- Irakaskuntzaren alorrean ikastetxea udalaren mendean zegoen. 1881etatik aurrera mutil eta nesken eskolako inbentarioak mantentzen dira.

AYUNTAMIENTO DE BERNEDO/BERNEDOKO UDALA
Udal-artxiboko gida

Ogasuna

Erregimen Zaharreko ogasun-dokumentaziorik ia ez da existitzen.

Udal-aurrekontua 1823tik gordeta egon zitekeen, agertzen den unea, eta, hala ere, saila 1911an hasten da, data horretan lehenengo kontabilitateko agiriak ikus ditzakegu.

BERNEDOKO FUNTS-JUDIZIALA

Izena. Bernedoko Funts-Judiziala

Datak. 1861-1965

Deskribapen maila: Funtsa

Tamaina: 34 normalduko artxibo-kutxa. 4 ml

Euskarria. Papera

Deskribapen-tresnak: Datu-basea (File-Maker)

Botere Judizialaren antolaketaren gaineko behin-behineko Legearen ondorioz Arraia-Maeztuk Udal-Auzitegia izan zuen.

Geroago, 1960ko hamarkadan, herriko Bake-Epaitegia bihurtzen da.

ERANSKINA

DIGITALIZATUTAKO DOKUMENTUEN ZERRENDA

AYUNTAMIENTO DE BERNEDO/BERNEDOKO UDALA
Udal-artxiboko gida

DIGITALIZATUTAKO DOKUMENTAZIOA

Leg. 1, Exp. 8. Especial pergamino	Pergamino Sentencia sobre cotos entre Bernedo y Lagrán	Ilegible
Leg. 1, Exp. 5. Especial pergamino	Pergamino Sentencia arbitraria entre la villa de Bernedo y sus aldeas y jurisdicción con la de Lagrán y Villaverde sobre el lugar de Amezuya y/o Amez TUYA	1300. Ilegible. Fecha deducida
Leg. 1, Exp. 7. Especial pergamino	Pergamino Sentencia arbitraria entre la villa de Bernedo, Navarra y Obécure sobre comisarios	1306
Leg. 1, Exp. 2. Especial pergamino	Pergamino Trata del pleito entre los cabildos de Bernedo y Lagrán y los cofrades de la Iglesia de San Pedro, acerca de quien tenía el derecho de dar los sacramentos y enterrar a los ermitaños o ermitañas	1342. Ilegible. Fecha deducida
C. 168, Exp. 1.	Reales Provisiones, regulando el comercio de trigo y ganado entre Castilla y los otros Reinos, por los puertos secos de Osma, Sigüenza y Calahorra	1431/1572-12-08
Leg. 1, Exp. 1. Especial pergamino	Pergamino Traslado del apeo entre la villa de Bernedo y sus aldeas de Lapoblación Productor: Comunería con Lapoblación	1533
Leg. 1, Exp. 3. Especial pergamino	Pergamino Traslado de la sentencia sobre dehesas, bebederos y mojoneras entre la villa de Bernedo y Lapoblación Productor: Comunería con Lapoblación	1533
Leg. 1, Exp. 4. Especial pergamino	Pergamino Escrituras y ordenanzas sobre pastos entre la villa de Bernedo y Lapoblación Productor: Comunería con Lapoblación ?	1533
C. 56, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1546/1576-09-07
C. 167, Exp. 6.	Real Ejecutoria de Felipe II, creando la Comunería Hernan Ruiz, entre la Villa de Bernedo y sus aldeas (Castilla) y Lapoblación y sus aldeas de (Navarra), a causa del pleito por el derecho de hierbas y pastos.	1556-10-29
C. 167, Exp. 1.	Copia de la Carta de Confirmación y Privilegio, dada por los Reyes Católicos a la Villa de Bernedo, del Fuero de Vitoria, en 1491	1562
C. 168, Exp. 2.	Real Provisión de Felipe II, en favor de Justiniano Lopez, para entender en las causas de las salinas de	1562

AYUNTAMIENTO DE BERNEDO/BERNEDOKO UDALA
Udal-artxiboko gida

	Atienza y Buradon, e instrucción de como gobernar dichos negocios.	
C. 56, Lib. 2.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1576-11-28/1609-08-29
C. 57, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1610-09-26/1649-08-22
C. 57, Lib. 2.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1651-04-08/1674
C. 167, Exp. 2.	Carta de Confirmación y Privilegio, otorgada por Carlos II, de la Escritura de Cesión y Renuncia de las Alcabalas, por Benita Oreitia, en favor del Concejo de Bernedo. Incluye: Escritura de venta de Felipe IV a Jose Során de las alcabalas del Concejo de Bernedo, 1654 Real Cédula de Felipe IV, concediendo facultad a Bernedo, para imponer censo sobre sus bienes, en favor de Jose Során, 1661 Cesión de Benita de Oreita de las alcabalas a Bernedo, 1664 Contiene un sello de 9 cms. de Carlos II y Castilla -León.	1668-05-08
C. 58, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1675-09-06/1708-09-13
C. 58, Lib. 2.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1708-10-09/1760-11-30
C. 59, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1855-06-16/1876-04-17
C. 59, Lib. 2.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1877-04-21/1880-03-21
C. 59, Lib. 3.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1880-06-01/1891-11-15
C. 60, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1891-11-22/1901-11-24
C. 61, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1901-12-29/1904-08-14
C. 231, Exp. 1.	Libro de Actas de la Comisión Municipal Permanente.	1901-12-10/1907-04-25
C. 61, Lib. 2.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1904-08-21/1911
C. 231, Exp. 2.	Libro de Actas de la Comisión Municipal Permanente.	1907-12-15/1921-01-22
C. 61, Lib. 3.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1911-04-02/1917-04-12
C. 62, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1918/1930-02-27
C. 231, Exp. 3.	Libro de Actas de la Comisión Municipal Permanente.	1924-04-13/1930-12-01
C. 62, Lib. 2.	Libro de actas de sesiones del Pleno del	1930-03-02/1933-

AYUNTAMIENTO DE BERNEDO/BERNEDOKO UDALA
Udal-artxiboko gida

	Ayuntamiento de Bernedo	06-11
C. 62, Lib. 3.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1933-07-09/1937
C. 62, Lib. 4.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1938-01-16/1943-12-12
C. 62, Lib. 5.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1944-01-02/1951-08-26
C. 63, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1951-04-20/1964-11-11
C. 63, Lib. 2.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1964-12-11/1965-12-15
C. 63, Lib. 3.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1966-02-23/1972-12-28
C. 63, Lib. 4.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1973-02-14/1983-03-01
C. 64, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1983-04-18/1987-06-30
C. 64, Lib. 2.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1987-07-10/1989-05-19
C. 64, Lib. 3.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1989-08-19/1989-12-28
C. 64, Lib. 4.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1990-02-02/1990-12-28
C. 448, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1991
C. 448, Lib. 2.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1992
C. 449, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1993
C. 448, Lib. 3.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1994
C. 448, Lib. 4.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1995
C. 450, Lib. 1.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1996
C. 681, Lib. 4.	Libro de actas de sesiones del Pleno del Ayuntamiento de Bernedo	1999

